

Gynekologické obtíže

Zpracováno na základě postupu
Mgr. Koblihové

Doporučený postup České lékárnické komory

Gynekologické obtíže

Zánět
Svědění
Pálení
Výtok

Charakter obtíží,
délka trvání.

Recidivující
obtíže

Lehký dyskomfort

doporučit **probiotika** jako doplněk
léčby
režimová opatření

Pozn. u žen s rekurentní kandidovou
vulvovaginitidou nebyl prokázán
efekt léčby sexuálních partnerů

Závažnější obtíže
(výtok, pálení, svědění
až bolestivost)

doporučení návštěvy odborného lékaře
(stanovení diagnózy na základě kultivace),
pokud pacientka trvá na prodeji přípravku
poučení o aplikaci a upozornění v případě, že se
symptomy nezlepší viz jednotlivé přípravky

OTC:

antimykotika k zavádění (**Gyno-Pevaryl 150®**,
Gyno-Pevaryl 150 Combipack®, **Canesten 1®** vag
tbl.)
výplachy **Rosalgin®**

OTC

mýdla s vyváženým pH,
probiotika Fermalac Vaginal®
event. výplachy **Rosalgin®** (pozor na nevhodnost
kombinace s **probiotiky**)
doplněk stravy **Candilac®**

Režimová opatření

(vhodné spodní prádlo – bavlna, ne těsné a
nedostatečně prodyšné, nepoužívat parfémované
vločky, pěnové koupele, vyvarovat se koupání v
hygienicky závadných lokalitách – přechlorované
bazény, vodní nádrže s přemnožením sinic)

Rizikové faktory

Věk (u dívek 2-16 let a u žen nad 65 let nejsou zkušenosti s používáním přípravku **Gyno-Pevaryl 150®**, **Gyno-Pevaryl 150 Combipack®**, přípravek **Canesten 1®** mohou užívat dívky od 12 let)

Těhotenství, **kontraceptiva** s vyšším obsahem **estrogenů**

Neléčený diabetes

Imunosuprese, terapie systémovými **kortikoidy**, terapie **estrogeny**, terapie **antibiotiky** (sporné)

Časté výplachy, těsně naléhající syntetické spodní prádlo

**pacientky do 12 let, těhotné a pacientky s problémy perzistujícími déle než 2 měsíce
vždy odešleme k lékaři**

Klimakterické obtíže

Návaly horka
Noční pocení
Poruchy spánku
Deprese
Nesoustředěnost
Změny nálad
Emoční labilita
Pocit úzkosti
Bolesti hlavy
Závratě
Palpitace
Poruchy libida
Suchost sliznic

Charakter obtíží,
délka trvání.

Kontraindikována HRT nebo
jiná léčba/pacientka odmítá
HRT (jinou léčbu)

Dosud se
s obtížemi
neléčila

Odeslání k odbornému
lékaři

OTC

rostlinné přípravky (např. **Menofem®**, informace viz.
jednotlivé přípravky)
čajové směsi (**Fytokliman®**)

Pozn. **účinnost** rostlinných preparátů nebyla dle
požadavků EBM prokázána (Krebs a kol. 2004)

Kontraindikace rostlinných preparátů: dřívější nebo
současný výskyt estrogen-dependentních nádorů

upozornit na rizika krvácení z pohlavních orgánů
mimo menstruační cyklus

Gynekologické obtíže

Zpracováno na základě postupu
Mgr. Koblihové

Doporučený postup České lékárnické komory

OTC antimykotika - Gyno-Pevaryl 150®, Gyno-Pevaryl 150 Combipack®, Canesten 1® vag tbl.

Dávkování: Zavádět jeden čípek hluboko do pochvy, nejlépe v poloze vleže, a aplikovat krém v tenké vrstvě ve vulvální a anální oblasti, večer tři po sobě jdoucí dny, nevhodné používat při menstruaci

Nedojde-li po třech dnech ke zlepšení, nebo se stav v průběhu léčby zhoršuje, je nutné vyhledat lékaře. Všechny příznaky musí vymizet do sedmi dnů od zahájení léčby.

Pokud se příznaky onemocnění znovu objeví do jednoho měsíce, je nutné se o další léčbě poradit s lékařem.

Nežádoucí účinky: reakce v místě aplikace, jako např. pocity pálení a palčivé bolesti, svědění a erytém.

Současně nepoužívat latexové kondomy nebo pesary - může se snížit účinnost bariérových antikoncepčních prostředků. Z těchto důvodů nelze používat přípravky Gyno-Pevaryl® současně s pesary nebo latexovými kondomy.

Pacienti používající spermicidní antikoncepční přípravky se musí poradit se svým lékařem vzhledem ke skutečnosti, že jakákoli lokální vaginální léčba může spermicidní antikoncepční přípravky inaktivovat.

Uchovávání: při teplotách do 25 stupňů

Probiotika - Fermalac Vaginal®

Dávkování a způsob podání:

Preventivně (k ochraně před možným vznikem infekce): 1-2 tobolky jednou až dvakrát týdně večer před spaním (např. při používání antikoncepčních prostředků), rovněž možné schéma dvakrát ročně po dobu 10 dnů

Pro léčebné účely (léčení poševních infekcí a svědění v pochvě): 1 tobolka denně vždy večer před spaním po dobu deseti dnů za sebou.

Pro rychlé odeznění symptomů (diskomfortu) způsobených vaginálními infekcemi (bakteriálními vaginitidami) se doporučuje insuflace vagíny dávkou 2-3 tobolky denně po dobu 7 následujících dní.

Aplikace: tobolka se zavádí hluboko do pochvy za použití přiloženého aplikátoru. Užití aplikátoru v těhotenství se nedoporučuje resp. jeho použití je nutné konzultovat s lékařem. V průběhu léčby se nesmí provádět poševní výplachy antiseptickými přípravky, protože by snížily životnost zaváděných bakterií.

Uchovávání: v uzavřené lahvičce při teplotách 4-8 stupňů

Protizánětlivá léčiva k výplachům – Rosalgin® (dříve pod názvem Tantum Rosa®)

Aplikace: rozpuštění obsahu sáčku v půl litru nebo v jednom litru převařené vody, aplikace pomocí irigátoru jednou nebo dvakrát denně, max. 14 dnů, připravený roztok lze použít maximálně 24 hodin po rozpuštění obsahu sáčku v převařené vodě. Přípravek se používá k běžné ženské hygieně nepravidelně, podle potřeby.

Prášek pro přípravu vaginálního roztoku: Obsah jednoho sáčku se rozpustí v půl litru nebo v jednom litru převařené vody.

Irigátor se nejprve důkladně omyje teplou vodou a osuší se. Nádobka irigátoru se naplní půl litrem předem připraveného roztoku. Na nádobku se našroubuje přiložený nástavec. Nástavec se opatrně zasune do pochvy a nádobka s roztokem se stlačuje, až se vyprázdní. Po ukončení se nádobka drží stlačená a nástavec se opatrně vytáhne z pochvy ven. Po použití se nástavec z nádobky odšroubuje a obě části irigátoru pro gynekologické použití se důkladně omyjí v teplé vodě a nechají se oschnout.

Pozor na kombinaci s probiotiky viz. Fermalac Vaginal®

Doplňek stravy Candilac®

Dávkování: 1-2 tablety denně půl hodiny před jídlem nechat rozpustit v ústech

Uchovávání: při teplotě 4-8 stupňů

Vhodné i u smíšených gynekologických infekcí

!Existuje studie, které prokázala prospěšnost p.o. podávání probiotik (Reid 2003) s obsahem určitých kmenů laktobacilů, chybí však rozsáhlejší studie, které by toto potvrdily!

Přípravky na léčbu klimakterických obtíží - např. Menofem®

Dávkování: 2x denně 1 potahovanou tabletu (ráno a večer). Tablety se polykají celé, nerozkousané a zapíjejí se malým množstvím tekutiny. Doporučená doba léčby je nejméně 8 týdnů. Po nejvýše 6 měsících podávání přípravku je nezbytná gynekologická kontrola.

Kontraindikace: dřívější nebo současný výskyt estrogen-dependentních nádorů.

Upozornění: ve všech případech dlouhotrvajícího nebo nepravidelného vaginálního krvácení musí být užívání přípravku Menofem konzultováno s gynekologem.

Informace o ostatních přípravcích a jejich způsobu dávkování viz. databáze AISLP

!Účinnost rostlinných preparátů nebyla prokázána (Krebs 2004)!

POUŽITÁ LITERATURA:

Koleta F: *Infekce a zánět v gynekologii a porodnictví*. Praha, Grada Publishing 1995

Mašata J: *Vulvovaginální infekce*. Gyn. po promoci 2005;5(3):12-17

Ferris DG, Nyirjesy P, Sobel JD, et al.: *Over-the-counter antifungal drug misuse associated with patient-diagnosed vulvovaginal candidiasis*. *Obstet Gynecol.*2002;99:419-425

Ferris DG, Dekle C, Litaker MS: *Women's use of over-the-counter antifungal medications for gynecologic symptoms*. *J Fam Pract.*1996;42:595-600

-:GYNO-PEVARYL 150, GYNO-PEVARYL 150 COMBIPACK, CANESTEN 1, FERMALAC VAGINAL, TANTUM ROSA: SPC, AISLP, verze 2005.3 - 1.7.2005

Burdová M: *Význam probiotik v ordinaci gynekologa*. www.edukafarm.cz k 3.8.2005

Svárovský J: *Vaginální fluor - evergreen gynekologické praxe*. www.edukafarm.cz k 3.8.2005

Švihovec J, Kostiuik P: *Fermalac vaginal (Lactobacillus rhamnosus, Lactobacillus delbrueckii subsp. Bulgaricus, Streptococcus salivarius subsp. thermophilus): profil léčivého přípravku*. www.edukafarm.cz k 3.8.2005

Kostiuik P: *Candilac (živé acidofilné kultúry, extrakt z červených brusnic): profil doplňku stravy*. www.edukafarm.cz k 23.8.2005

Kopecký M: *Klinická studie léčby vaginální kandidózy a smíšených gynekologických infekcí přípravkem Candilac*. *Edukafarm MediNews* 2005;5:86-88

-:MENOFEM: SPC, AISLP, verze 2005.3 - 1.7.2005

Burdová M: *Nová alternativa hormonální substituce v menopauze*. www.edukafarm.cz k 3.8.2005

Živný J: *Základy klimakterické medicíny*. www.edukafarm.cz k 3.8.2005

Krebs EE, Ensrud KE, MacDonald R, Wilt TJ: *Phytoestrogens for treatment of menopausal symptoms: a systematic review*. *Obstet Gynecol.* 2004;104:824-36.

Zhang J, Thomas AG, Leybovich E: *Vaginal douching and adverse health effects: a meta-analysis*. *Am J Public Health.* 1997;87:1207-11.

Reid G, Charbonneau D, Erb J, et al.: *Oral use of Lactobacillus rhamnosus GR-1 and L. fermentum RC-14 significantly alters vaginal flora: randomized, placebo-controlled trial in 64 healthy women*. *FEMS Immunol Med Microbiol.* 2003;35(2):131-4.

Rizikové faktory kandidových infekcí:

- estrogeny zlepšují adhezi kandidy k vaginálnímu epitelu – riziko infekce se ↑ v těhotenství a při užívání orálních kontraceptiv s vyšším obsahem estrogenů (75 – 150 µg)
- oslabení imunity – u pacientek užívajících systémově kortikoidy, jiná imunosupresiva, u pacientek s AIDS
- diabetes, glukosurie, poruchy štítné žlázy
- předchozí užívání antibiotik. V poslední době je ale tento faktor zpochybňován.
- těsné syntetické spodní prádlo
- vystavení dlouhodobé vlhkosti – např. vlhké plavky
- delší pobyt v chemicky ošetřované vodě – např. v bazénech

Častou obtíží menopauzálních a postmenopauzálních žen je atrofická vaginitida, projevující se zejména suchostí vaginálního epitelu, pálením a svědčením. Příčinou je snížení hladiny estrogenů. Toto téma je pro většinu žen velmi choulostivé a vyžaduje citlivý přístup.

Nepříjemné pocity často vedou ke snížení sexuální aktivity – to dále stav zhoršuje, protože sexuální aktivita pomáhá udržovat funkci vaginálního epitelu. Při eventuální konzultaci tedy doporučujeme ke zmírnění obtíží vhodný lubrikant – preferujeme produkty bez parfemace, se sníženým množstvím konzervačních látek a jiných iritantů.